

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP.

Felülső szerkesztők háboruban léte alatt a szerkesztésért felelős:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2. Telefonszám 124.

ELOFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 „ Egy hónap 1 „ 20

Az O. M. G. E. indítványa

Az O. M. G. E., ami magyarul Országos Magyar Gazdasági Egyesületet jelent, igen nevezetes indítványt nyújtott be a földművelésügyi kormányhoz. Az a lényege, hogy a kormány sürgősen becsültesse föl a várható termést és annak eredménye szerint biztosítsa a latifundiumok érdekeit. Ha jónak ígérkezik a termés, akkor legyen szabad a rablás: vissza kell állítani a gabonavámokat és eltörölni a maximális árakat. Ellenben ha rossz lesz a termés, akkor fel kell emelni a maximális árakat, hogy a földesurak tönkre ne jussanak. Mindössze ennyit kíván az O. M. G. E., — ámbár hiszen ez éppen elég. Ennél garázdább merényletet az ország népe ellen akkor se fundálhatott volna ki, ha az a négy betű az orosz mezőgazdák egyesületét jelentené.

Ez az alázatos megjegyzésünk azonban már bírálat, holott mi ezuttal igazán nem akarunk bírálni. Ellenben volna egy szerény indítványunk. Nagyon rövid indítvány és vaglyagosság nélkül való. Az állam koboza el a a háborúból és a háborúval kapcsolatosan előállott jövedelemtöbbleteket a földesuraktól csak úgy, mint a szállító uraktól. Mi azt se bánjuk, ha a kofákat, szatócsokat és henteseket ide méltóztatik is számítani az államnak, — bár ez az inkvizíció talán fölösleges is. A drágulás kufjeje nem a Széll Káráknál és az utcasarki boltosoknál van, hanem a nagytermelőknél, a nagykereskedőknél, nagykartelleknél, a nagybankoknál, a nagybirtokosoknál. Ha a nagyfosztogatók mohóságát megszünteti az állam, a kiesiké jogcím híján magától elszikkad.

Indoklást ezen alázatos indítványunkhoz talán felesleges is mellékelni. A nőket, gyerekeket, agastyánokat, öregeket, beteget, sebesülteket, keresetképtelenekeket — hiszen mások már nincsennek itthon — meg kell valahogy védeni az élet és halál vámszedői, az itthon való ellenségek ellen, akik nagy vagyonok birtokában és köztisztességben járnak-kelnek közöttünk. Mi nem tudunk ellenük védekezni, mert az egyéni és tömegvédekezés utjai elvannak zárva. Népmozgalmakat szervezni, lineselni, békeidőben sem szabad, a háború kivételes törvénye pedig még szigorubb. Tehát hol találjunk védelmet azok ellen a társadalom oszlopai ellen, a kik a kiontott vérből, az elpusztult fiatal és nem fiatal életékből, az ellőt

kezekből és lábakkól, a kifolyt szemekből rakják össze vagyonukat és gyarapítják közéleti nimbusukat? Ki bírhat velük és kinek kell velük birmi, ha nem az államnak?

Neki kötelessége ez, joga is van hozzá. Ha azoktól, akiknek pusztá életükénél nincs egyébük, el lehet követelni pusztá életüket, mért ne vehetné el az állam azt a jövedelemtöbbletet, amelynek kimutatható módon a háboru a forrása? Hogy ez nihilizmus?

Lehet, de csak kontra-nihilizmus. Nem mi kezdjük, akik veszünk, hanem azok kezdtek, akik eladnak, akik a haldoklók hörgését, az özvegyek siralmát, az árvák panasztát iparszerűleg váltják pénzre s akik már most, zöldjében akarják lekaszálni a magyar mezők aranykalászeit.

Szerény indítványunkat ismételtén ajánljuk a kormány figyelmébe. Elfogadása esetén, üsse kő, belenyugszunk még az O. M. G. E. indítványába is.

Egyesült seregeink fényes győzelmei

Nyolcezer orosz fogoly

Höfer jelentése

Budapest, május 3.

Az egyesült osztrák-magyar és német haderők tegnap megtámadták az ellenséget a hónapok óta kiépített és megszállott nyugatgaliciai állásból és a malastow—gorlice—gromniki és ettől északra terjedő egész arevonalon visszavetették. Súlyos veszteségeket okoztak nekik, több mint nyolcezer oroszot elfogtak és eddig még meg nem állapított számú ágyukat és géppuskákat zsákmányoltak.

Egyszersmind kikényszerítették csapataink az alsó Dunajecen való átkelésüket.

A kárpáti arevonalon a Beszkidekben a helyzet változatlan. Az Erdős-Kárpátokban az újabb harcokban Kozjowától keletre tért nyertünk.

Az ellenséget állásából kiverjük és ellentámadását visszavertük.

Höfer altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

Ismét támadnak az oroszok

A sajtóhadiszállásról jelentik: A Kárpátokban az oroszok ismét akcióba léptek. Először Baligrod irányából támadtak, de Nagypolányánál visszavertük őket, mire Uzsoknál akartak betörni, mivel a kísérlet ott is kudarcra járt, az

Orava- és az Opor-völgyben próbálkoztak, Katonáink bizalma teljes. Az ellenség megsemmisítése kis áldozattal: ez lesz a kárpáti harcok eredménye.

Hogyan nyugtadják meg az oroszokat Hindenburg legújabb diadalai miatt

Rotterdam, május 3.

Az orosz hivatalos jelentés csökkenteni iparkodik Hindenburg északi előretörésének jelentőségét és nyilván megnyugtatóni igyekszik az aggódó orosz közvéleményt. A jelentés azt mondja, hogy a németek északi előretörésének nincs stratégiai jelentősége, és célja csak az lehet, hogy egy olyan határterületet, a melyet a háboru pusztításai még nem sújtottak, harcra tegyenek.

A szándék bizonyára az, hogy az új területen nagymennyiségű élelmiszereket zsákmányoljanak. A jelentés azt mondja, hogy a németek újabb támadását a legnagyobb nyugalommal kell fogadni, mert egyéb következménye az előretörésnek nem lehet, mint az hogy a németek zsákmányolni fognak, ellenben a harcra helyzet megváltozását nem idézhetik elő.

Romániai lap csapataink sikeréről

Brassó, május 3.

Bukarestből jelentik: A félhivatalos „Viitorul” a lap élén cikket

közöl az általános helyzetről és ebben a következőket mondja:

— Przemysl eleste óta több, mint egy hónap telt el, de a Kárpátokban a vár elestének semmi hatása sem mutatkozott. A magyar és osztrák csapatok közeledve a Dnyeszterhez, elfoglalták a Besszarábiából Lembergbe vezető vasuti vonalat, ami az oroszok utánszállítását rendkívül nehézkessé és bonyolulttá teszi.

ORSZÁGGYÜLÉS

A képviselőház ülése

A képviselőház mai ülésén megkezdtek az indemnitási javaslat tárgyalását.

Az ülést Beöthy Pál elnök fel-tizenegykor nyitotta meg. Előterjesztette a beérkezett irományokat és azután áttért a Ház indemnitási tárgyalására.

Hegedüs Loránt előadó ismertette a javaslatot.

Gróf Károlyi Mihály: A függetlenségi párt nevében megokolja, hogy miért nem szavazzák meg az indemnitási javaslatot. Ha más kormányval állának szemben, talán megszavazná az indemnitást, de ezzel a kormánnyal szemben kénytelen elutasító álláspontra helyezkedni, mert az indemnitás megszavazása elsősorban bizalmi kérdés és természetes, hogy most ezekben a nagy időkben, a mikor bizalmatlanságuk a kormány iránt elérte a legmagasabb fokot, nem szavazzák meg ezt a javaslatot.

Magyarország nem kívánta ezt a háborút, semmiféle territorális vagy imperialisztikus hajlandóságai nem voltak, hanem ugyszólván belesodródott ebbe a háboruba, annak ellenére, hogy nem is volt külön érdeke egy ilyen háboruba belekeveredni. Mégis egész Magyarország talpraállott és teljes erejével teljesíti kötelességét. Azok is, akik elmentek, az a társadalom is, amely itthon maradt, mindent megtett és megtesz, hogy a háborút győzelmesen fejezzük be.

Azok az államok, amelyek a hadisarcot fizetni fogják, annyira az anyagi tönk szélén állanak, hogy nem hiszi, hogy annyit kaphatunk tőlük, mennyi ezeknek a kiadásoknak a fedezésére szükséges. Az adózőképesség fokozása tehát elkerülhetetlen lesz. Ha azt akarjuk, hogy Magyarország új életre keljen, szociális alapon álló birtokpolitikát kell csinálni és mindenképpel önálló vámterületet. A kormány most megtette az első lépést arra, hogy a panamát üldözze.

Nem lehet elfelejteni, hogy a miniszterelnök és az egész mun-

kapárt pártpolitikai célból jónak látta, hogy fedezzen egy olyan embert, a kiról magyar királyi független bíróság mondotta ki, hogy büntetlenül nevezheti mindenki panamistának, — sőt odáig ment a kormány és a többség, hogy valósággal ünnepelte.

Bizalmatlan a kormány iránt az ország gazdasági helyzete körül elkövetett mulasztásaiért is. Mert képtelenség, hogy egy olyan par excellence agrár országban, mint Magyarország, az élelmezés kérdésében olyan nagyméretű zavarok álljanak elő, mint voltak Magyarországon.

A leghelyesebb volna, ha a kormány a háború sikere érdekében ma elhagyná helyét. Bizalmatlansága miatt a javaslatot nem fogadja el.

Gróf Esterházy Móric az alkotmánypárt nevében szólal fel. Az indemnitási javaslatnak különösen azon szakaszait, melyek a háboruban rokkantakká váltaknak és hozzátartozóiknak segélyezésére vonatkoznak, nem fogadhatja el.

Gróf Tisza István: A vitában felmerült néhány momentumra akar kiterjeszkedni.

Egyelőre három megjegyzést tesz. Az egyik a külügyminiszeriumban beállott változásra vonatkozik.

Vállalja mindazt a felelősséget a mely a törvény szerint a magyar miniszterelnököt megilleti, de kijelenti, hogy a külügyminiszter személyében beállott változás nem eredményezett változást külpolitikánk terén.

A második megjegyzés az árulókra vonatkozik. Határozottan állítja, hogy a magyar állampolgárok részéről fordultak ugyan elő szörványosan erre vonatkozó tünetek, de arról beszélni, hogy tömeges árulás történt, nem lehet. Még az északi vármegyékben lakó nem magyar ajku állampolgárok részéről sem leheteti ilyet megállapítani.

A választói jog kérdésében ezáltal nem találja célszerűnek, hogy nyilatkozzon, mert a mai pillanat ennek a kérdésnek a megoldására nem alkalmas.

Multkor szavaim kiegészítésével ki kell jelentenem, hogy a magam részéről egészen helyénvalónak találok a katonai szolgálat minden olyan elismerését, a mely csakugyan a szelekció jellegével bír. A kik a harcra csakugyan személyes bátorsággal kitűntek, azoktól a választójogot megtagadni nem lehet.

Lóherelési hirdelmény.

A tájfajta telepen május hó 6-án délelőtt lóherelés lesz, ugyanott egy józanéletű, rendszerető ember ménápoló lovásznak 90 korona havi fizetés és teljes felső ruha javadalmazással azonnal fölvetetik.

Tájfajta telep kezelőség

A Korzó-szálloda és vendéglő kedvező árban eladó.

NAPI HIREK

T á j é k o z t a t ó.

Naptár. Május 4. Kedd. Róm. kath. Flórián vt. Protest. Flórián vt. Görög-orosz ápr. 21. Január. Nap kel 4 óra 41 percekor, nyugszik 7 óra 13 percekor.

Időjárás. Meleg idő várható, észak és nyugat felől zivataros esőkkel. Sürgönyprognózis: Meleg, északon és nyugaton zivatarok. Déli hőmérséklet: 22-4 fok C.

— Olcsó aratógépeket ad az állam. A munkaerők hiányát részben aratógépekkel fogja pótolni a kormány. Ezért a földművelésügyi miniszter a miniszterelnökkel egyetértően rendeletet adott ki, hogy az állami kezelésben lévő aratógépeket, főként azokat, amelyek a kisbéri állami ménesbirtokon vannak elraktározva, igen olcsón, darabonként 200 koronáért adják el. E kedvezményes áron elsősorban a gazdakörök kapnak aratógépet, amelyekkel egyes kis-községek egész termését kell learatni, ahol ez nem lehetséges, ott elsősorban a kisbirtokosok, majd a középbirtokosok részesülnek e kedvezményben. Nagybirtokosok sohasem kaphatják. Aratógépekért a Magyar Gazdaszövetséghez kell fordulni és a megkeresésben a miniszternek e rendeletére kell hivatkozni. A kérelmeket a gazdaszövetség beérkezési sorrendjében intézi el.

— Ingyenes gyümölcsfeldolgozó gépek. A földművelésügyi miniszter értesítette a vármegye alispáni hivatalát, hogy azon vidékek részére, ahol az idén nagyobb mennyiségű gyümölcstermés várható, három-hat heti ingyenes használatra gyümölcsfeldolgozó gépeket bocsájt rendelkezésre. A gépek csak akkor adhatók ki, ha az illető községek az iránt való kérvényüket a használatba vétel előtt legalább 30 nappal hozzá felterjesztik.

— Feloldott utazási tilalom. Az ország egyes délvideki törhatóságainak területére irányuló vasuti utazások, illetve vasuti igazolványok kiállítására tekintetében folyó évi január 1-én kelt belügyminiszeri rendelettel az ott felépített járványos betegségekre való tekintettel elrendelt korlátozásokat Baja, Szabadka, Zombor, Ujvidék, Pancsova és Versec városokra nézve, miután e városok ez idő szerint fertőzött területeknek nem tekinthetők, a belügyminiszter arról értesítette Csanádvármegye alispánját, hogy az utazási korlátozást a fertőző betegségek elleni védekezés szempontjából megszünteti. Ehhez képest a nevezett városokba szóló rendőrhatósági utazási igazolványok kiállítása közegészségügyi szempontból még nem tagadható.

— Az utcai legeltetés és a járdák. Lapunk egyik előző számában megemlékeztünk arról, hogy Makó város rendőrkapitánya tekintettel a háború okozta nehéz időkre, ez évben nem korlátozza a baromfinak az utcán való legeltetését. Van azonban ezzel szemben a rendőrkapitánynak egy teljesen jogos kívánsága, mit teljesíteni úgy közrendészeti, mint közfontossági szempontból mindenkinek kö-

telessége. E kívánságot mindenki könnyen teljesítheti. Azt kívánja ugyanis a rendőrkapitány, hogy az utcák tisztántartása érdekében felhívja azokat az aprójszág tulajdonosokat, kik az utcán legeltetnek, hogy a járdákat, ha azt az aprójszág bepiszkolná — letakarítsák, mert ellenkező esetben kénytelen lenne az érdekelt baromfitulajdonosokat büntetni.

— Levél Szibériából. Alig van nap, hogy a posta ne hozzon levelet olyan przemysli katonától, kit hozzátartozói halottnak hittek. Ma Gera Jánosnéhoz hozott ilyen örvendetes levelet a posta. Fia tudatja vele Szibériának Stáebensk nevű városából, hogy orosz fogoly és hogy jól érzi magát.

— A kerékpározók megrendszabályozása. Tegnap délután egyik kerékpáros a gyalogjárdán, ma délután egy másik kerékpáros ugyancsak a gyalogjárdán féktelen futásban egy gyermeket ütött el, úgy hogy mindkét gyermek súlyos sérülést szenvedett. Ennek alapján a rendőrség felhívja a lakosságot, hogy közterületek minden kerékpározót, aki a gyalogjárdán csak egy rövid uton is halad, a kerékpár számának feljegyzése mellett a rendőrségnél haladéktalanul jelentse fel, nehogy az illetők a gyermekek és más járóelők testi épségét továbbra is veszélyeztessék.

— Adomány. Naicsa Mihály Kálvária-utcai lakos egy peres ügyből kifolyólag a városi katonai kórház részére 6 korona 70 fillért adományozott.

— Gazdatlan borjú. A városházánál egy gazdatlan üsző borjút őriznek, melyet igazolt tulajdonosa a rendőrségnél a hivatalos órák alatt vehet át.

Helyreigazító nyilatkozat

A „Makói Független Ujság” vasárnapi számában „Kapkodások időszeke. Bonyodalmak Csanádvármegye élelmezése körül” címmel, egy hosszabb cikk jelent meg, a mely a tényeknek meg nem felelő beállításban adván elő a vármegye ellátatlan fogyasztói szükségletének biztosítására a vármegye alispánja által tett intézkedéseket, különösen alkalmasnak mutatkozott arra, hogy a mai viszonyok között alaptalanul felizgassa a közönség kedélyét, miért is a vármegye alispáni hivatala indítatva érzi magát arra, hogy e téren tett intézkedéseit említett közleménnyel szemben a következőkben körvonalazza.

A vármegye alispánjának a m. kir. földművelésügyi kormány két-ezerhatszáz métermázsas tengerit és kétezerhatszáz métermázsas gabonát (buza, árpa és rozs) bocsájtott oly célból rendelkezésére, hogy e mennyiséggel, tehát összesen 5200 (és nem 52.000) métermázsas kenyérmaggal a vármegye ellátatlan, vagyis készlet nélkül szűkölködő lakosságát ellássa, a vármegye alispánjának belátására bízván az ellátás mikéntjének megállapítását, s csak azt követően ki, hogy a rendelkezésére bocsájtott 5200 métermázsánál többet semmi esetre sem ad.

A vármegye alispánja a rendel-

kezésére bocsájtott készlet felhasználásánál a következő szempontokból indult ki: 1) minden fogyasztó lehetőleg egyenlő arányban látandó el, 2) Az ellátás az új termésig feltétlenül biztosítandó.

E szempontok figyelembevételével a helyzet a következőképpen alakul: Alapul vesz azon valószínű kombinációt, hogy a vármegye közönségének 80 százaléka el van készlettel látva, és 20 százaléka nincsen, a vármegye jelenlegi, mintegy 150,000 főnyi lakosságának 20 százaléka — vagyis kb 30,000 egyén lett volna 100 napon át ellátandó. Az 5200 mm. kenyérmag kb. 4160 métermázsas lisztnék felelvén meg, 1—1 készlet nélküli fogyasztónak havonta 4 kg. liszt jutott volna, a mivel szemben a készlettel rendelkező fogyasztóknak havi 18 kg. gabona, tehát kb. 14 és fél kg. liszt hagyatott meg a rekvirálás alkalmával.

Az alispáni hivatal annál is inkább érezte ez eljárás méltánytalanságát, mert tudta azt, hogy a készlet nélküli fogyasztók java része a legszegényebb néprétegben keresendő s épen ezért úgy vélte a szabályozást szociális szempontból leghelyesebben megoldhatónak, ha mindazoktól, a kiknek a rekvirálás alkalmával 18 kg. gabona hagyatott meg, egy bizonyos mennyiséget, kb. 2 és fél kg.-ot elvesz, s azt oda adja a készlet nélküli lévő fogyasztóknak. Az eljárás eredményeképpen a készlettel rendelkező fogyasztóknak kb. 12 és fél kg. lisztjük maradt volna havonként és fejenként, míg a készlettel nem rendelkező fogyasztók naponként és fejenként 42 deka lisztet, illetőleg 56 deka kenyert kaphattak volna, tehát éppen hatszor annyit, mint a mennyit a Makói Független Ujság szóban forgó cikke ír.

A vármegye alispánja megnyugvással nézhetett munkájának végrehajtása elé, mert közönségét napi 42, illetőleg 56 dekával ellátottak kellett tartania akkor, a mikor az ország egyebeként is sokat megpróbált vármegyéi még ennek felénél is kevesebbel kénytelenek megelégedni.

Közben dr. Návay Lajos v. b. t. u. ar, a ki a kormány és a vármegye közötti közvetítéssel a m. kir. kormány részéről meghivatott, garanciát vállalt azért, hogy a mennyiben a rendelkezésre bocsájtott 5200 métermázsas elegendő nem lenne, a vármegye közönsége újabb kiutalásban fog részesíttetni, miért is a vármegye alispánja feloldva érezte magát minden oly irányú felelősség alól, hogy közönsége készlet hiányában élelmezhető nem lesz, s természetesen kikapcsolta tervezetéből mindazokat az intézkedéseket, a melyek eddigi felelősség következtében szükségessé mutatkoztak, azonban az újabb intézkedések folytán feleslegessé váltak.

Készséggel atunk helyet a fenti helyreigazító nyilatkozatnak, nemcsak azért, mert erre a sajtótörvény is kötelez bennünket, de azért is, mert egyik hiba nyomdai szedésből eredt, másik pedig téves információ alapult. Viszont örömmel regisztráljuk azt is, hogy nálunk olyan nagy még a kenyérszűkölködés, hogy egy embernek nem 8, hanem 56 deka kenyér is jut naponta. (Szerk.)

A vetések állása

Hivatalos jelentés

Az eleinte változó, hűvös és csapadékos, majd fokozatosan enyhébbre és szárazabbra forduló időjárás az általános mezőgazdasági helyzetet, különösen az őszi vetések fejlődésére és az elvetett tavaszi magvak kelésére az ország tulnyomó részén igen kedvező volt. A gazdasági munkálatok végzésére nagyobbára szintén alkalmas volt az elmúlt három hét időjárása, kivéve azokat a helyeket, hol a téli tulságos bő csapadék következtében keletkezett talajvizek nem tudtak mindeztől lefutni vagy felszikkadni, továbbá, ahol a már-már kellően kiszáradt talajt az utóbbi bő helyi esők újból nagyon átáztatták. Ezekből a nagyobbára mélyebb fekvésű helyektől eltekintve, a kedvezőtlen márciusi időjárás miatt kissé megkésett tavaszi gazdasági munkálatok április hó folyamán teljes erővel megindultak s a rendkívüli viszonyokhoz mérten elég gyorsan és sikeresen haladtak, helyenkint azonban, különösen a kötöttebb agyagos és szikes talaju földeken teljesen befejezhetők még nem voltak. Ilyenek a tavaszi szántások és az árpa- és zabvetési munkálatok. Az időjárás okozta ezen késelem azonban oly kis mérvű, hogy megemlítsé csupán egyes vidékek mai tényleges gazdasági képeinek hű megrajzolása céljából szükséges, kedvező időjárás mellett azonban rövid néhány nap alatt teljesen pótolható.

Az őszi buzavetések az ország legnagyobb részében igen jól állnak s oly szépen fejlődnek, hogy néhol már tulbuják és a megdőlés megakadályozása céljából sarlózni is kellett. Különösen jók és ez idő szerint igen szép reményekre jogosítanak az őszi buzavetések az alföldi vármegyékben, vagyis a legfontosabb buzatermő vidéken.

Az ország többi részein általában szintén kedvezők ugyan a kilátások, de ezeken a vidékeken mégis gyakran fordulnak elő panaszok, melyeknek nagyrésze a belvizek által okozott károsodásokra vagy az utóbbi időben észrevett őszi egérkárokra vonatkozik.

A kiázás, illetve a víz okozta kiveszés miatt több helyen kiszántások, vagy legalább felülvetések válnak szükségessé. A beérkezett jelentésekből azonban meg lehet állapítani, hogy a kiszántások nem lesznek nagymérvűek s így a bevetett terület nagysága ezen a réven lényeges változást szenvedni nem fog. Bár a gazdasági tudósítók és gazdasági felügyelők jelentései a bevetett területre nézve semmiféle számadatot nem tartalmaznak s így azok alapján erre vonatkozólag számszerű becslést készíteni nem lehet, jelentéseik azonban ezuttal is rámutatnak arra, hogy a folyó évi őszi vetésterület nemcsak megközelíti, hanem valószínűleg el is éri azt a területet, melyet normális években őszi gabonával bevetni szoktak.

A bő nedvesség következtében a vetés között több helyen igen sok a gyom és különösen az acat. Irtásuk mindenütt, de leginkább csak a nagyobb birtokokon folyik.

Kivánatos volna, hogy az irtási munka a kis birtokokon is a legnagyobb erélyes végeztesse. Rovarkárokról elenyészően kevés a panasz. Csupán drótféreg okozott számbavehető károkat.

Az őszi rozsvetések általában jól fejlődnek, szárba hajtanak, sőt a homokos talajokon már kalásznai is kezdenek. Szárak ez idő szerint még nem magas, de csaknem mindenütt szép zöld, egészséges. Sok helyen a vetés ritka. A korai vetések szebbek és sűrűbbek, mint a késeiek. Helyenkint egér-, drótféreg- és futrinkakárokról panaszokodnak a gazdák.

A tavaszi árpa és zab vetése ott, ahol a sok eső, illetve a talaj nedvessége miatt későn szánthattak, helyenkint még folyamatban van, a korai vetések azonban már igen szépen kikeltek, sűrűek, egészségesek és kitűnően fejlődnek. Vetési területük a beérkezett jelentésekből következőleg, a késelem dacára valószínűleg el fogja érni, sőt talán meg is haladja az átlagos mennyiséget, mert a gazdák a rendkívüli viszonyokra való tekintettel, a kereskedelmi és takarmánynövények egy része helyett tavaszi kalászosat igyekeznek vetni.

A tengeri vetését a talaj nedvessége miatt a rendesen későbbben kezdhették meg, úgy hogy a legtöbb helyen még csak most van folyamatban. Kikelt tengerit még alig látni. A föld a vetéshez általában mindenütt jól elő van készítve és porhanyó.

Koleragyanus beteg Makón

Riadalom a városban

Eddig még elkerültek bennün a háboru okozta járványos betegségek. Ezt különben annak lehet köszönni, hogy a hatóságok szigoruan ellenőrizték az óvintézkedéseket és a lakosság józansága, tisztasága folytán elkerültünk minden járványos betegséget.

A sebesült katonák olykor járványos vidékről kerültek hozzánk, de nem lettek Makón a járvány terjesztőivé.

Különösen féltünk attól, hogy ha kitavasodik az idő, meg fognak jelenni a járványos ragályok is. Ugy látszik, félelmünk nem volt indokolatlan, mert ma már egy koleragyanus megbetegedés történt Makón.

Kérdő Lajosné, szül. Marsi Klára Tavaszi-utcai lakos ma reggel bár nem a legjobban érezte magát, kiment földjére veteméneezni. Csak pár óráig tudta feszkelni a babot, mikor nagyon rosszul lett és már alig volt annyi ereje, hogy elvászorgott Páncél Józsefnek közelben levő tanyájáig.

Páncél Józsefnek jelentést tettek a rendőrságnál az asszony rosszulletéről, honnan Páku Imre dr. városi főorvos ment a helyszínére, mikor az asszonyt megvizsgálta, azt találta, hogy minden tekintetben koleragyanus.

A hatóság nyomban a legszigorubb óvintézkedéseket fogana-

tosította. Mindazokat, kik az aszszonnyal érintkeztek, megfigyelés alá helyezték. Páncélék tanyáját is őrizet alá vették, hogy azt senki meg ne közelítse. A beteg ürülékét pedig elküldötték a gyulai bakteriológiai intézetbe vizsgálat végett.

Békésgyuláról csak pár nap alatt jön meg az értesítés. Tartalmazhat ez az értesítés kedvezőt, vagy kedvezőtlen, ismételt hangsúlyozzuk, amit már több közleményünkben tettünk, hogy nagyon helyes volna, ha a hatóság a ragályos betegségek elkerülése végett elrendelné a kolera és a tifusz ellen a kötelező védoltást.

Mikor lesz a 42-50 évesek szemléje

Csak az aratási munkák után kell bevonulni

A „Neues Wiener Tagblatt” közli: Beavatott részről arról értesülünk, hogy Tisza István gróf miniszterelnök bécsi tartózkodása alkalmával csak folyó ügyekről volt szó, amelyeket a magyar miniszterelnök a közös miniszterekkel megvitatott, Tisza gróf királyi kihallgatása pedig annyiban volt fontos, hogy a magyar miniszterelnök jelentést tehetett az uralkodónak az új népfelkélési törvény megszavazásáról s a javaslatot legfelsőbb szentesítés alá terjesztette. Már a legközelebbi napokban megjelenik az új törvény az országos törvények gyűjteménytárában és a kihirdetés napján érvénybe is lép. Már most bizonyos, hogy az új népfelkélési korosztályok csak az aratási munka teljes befejezése után, tehát legkorábban augusztus végén vagy szeptember elején fognak szolgálatra bevonulni. Megelőzőleg természetesen el kell végezni az előkészítő munkákat. A jövő hetekben meg fog történni az illető korosztályokba tartozó új népfelkélési kötelezetteknek összeírása és osztályozása a különböző népfelkélési szolgálatokra. Maga a beavatató szemle júniusban és júliusban fog megtörténni. Az öregebb népfelkélési korosztályok első sorban helyi szolgálatokra jönnek tekintetbe, hogy azokat a fiatalabb munkasereket, amelyek eddig a harcvonal mögött lévő országgrészekben teljesítettek katonai szolgálatot, ezután mint pótlást a frontra lehessen küldeni.

Félhivatalosan jelentik: Több napilapban közlemény jelent meg, amely a Magyarországon vagy Ausztriában népfelkélési beavatatószemlén megvizsgált és alkalmasnak nyilvánított 1873-1877. évi születésű és osztrák honosságu népfelkélésre kötelezettek bevonulási idejére vonatkozik. Minthogy több helyről fölmerült az a kérdés, vajjon ez a bevonulási határidő az 1873-1877. években született magyar honosságu népfelkélésre kötelezettekre is kiterjed-e, a „Budapesti Tudósító”-t fölhatalmazták annak kijelentésére, hogy az említett születési évfolyamokba tartozó magyar honosságu népfelkélésre kötelezettek ez a bevonulási határidő nem vonatkozik. Ezeknek a népfelkélési tényleges szolgálatra való behívása későbbi időpontban külön hirdetémmel fog megtörténni.

SZÍNHÁZ

Színházi műsor

Kedden: „A kapitányné”.

Szerdán: „Vörös ördögök”.

Csütörtökön: „Léni néni”.

CIGÁNYPRIMÁS.

Kedves, kellemes este volt a mai repriz estéje. A régi dalok esendültek fel, a publikum melegen üdvözölte az ismerősöket. Nagy hatással játszott a meg a címszerepet Sugár Gyula: a legjobbat nyújtották Kellen Rózi és Révész Ilonka, Nádasyné, Komlós, Heltai. Jól énekelt Torma Zsiga is. A közönség sokat tapsolt, jól érezte magát.

* Színházi hírek. E hét műsora igazán elsőrendűen van összeállítva. Négy bemutató előadás lesz ezen a héten, még pedig ma este a Magyar színház nagyszerű énekes vigjátéka, „A kapitányné”, szerdán a Népopera háborus vig operettje, a „Vörös ördögök”, csütörtökön Heltai Jenő és Vincze Jenő remek vig operettje, a „Léni néni”, szombaton pedig a Király színház sláger operettje, a „Lengyelvér” kerül bemutatásra. Pénteken ismét olesó helyáru előadás lesz. Szinre kerül másodsor a Vigszínház kitűnő bohózata, a „Jó éjt Muki”.

Tisztelettel értesitem nagyra becsült megrendelőimet, hogy

— könyv- — kötészetemet

f. évi május hó 1-én a főtérré Károlyi-Nagy György féle házbán (volt Nasitz-ház) helyeztem át. Szives pártfogásukat továbbra is kérve tisztelettel: BODOR SÁNDOR könyvkötő.

HERE SZÉNA és MARHÁNAK való, valamint

herésárpa-szalma

kapható IRITZ MIK-SÁNÁL olcsó árban.

Szép homoki

rózsa krumplic kapható

12 koronáért

métermázsánként Weinberger Sé-lignél Deák Ferenc-utca 55. szám.

10 hold hereföld

Kiszomboron évi használatra kiadó. Értekezhetni Kiszomboron

KLEIN HENRIK NÉL.

ORVOSOK

Igazolják, mint legítimább kö
högés elleni szert a:

**Kaiser-féle
Mell-Karamellák**
a „3 fenyővel“

Milliók használják

Köhögés

rekedtség, elnyálkásodás, hurut, számar-
hurut celen és különösen meghűlés ellen,
mely miatt minden harcosnak nélkülöz-
hetetlen. 600 orvosi és más egyén
igazolja a biztos sikerét ezen étvágy
gerjesztő és kellemes cukorkáknak. Csom-
magja 20 és 40 fillér, doboza 60 fillér,
hadi csomagolásban 30 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

A legmagasabb árban vásárol
szalonnát,
háziszappant

és zsirt

Iritz Miksa, a megyeháza
szemben.

Hereföld 100 hold
kiadó Iritz Miksánál.

Vetni való és főzésre alkalmas
szép, nagy burgonya
kapható Iritz Sámuel özv. cégnél.

A fogak hófehérségét, tisztaságát, csak úgy érhetjük el, ha
állandóan használjuk a kipróbált és jónak bizonyult valódi:

Ideál-fogkrémet. A szájnak és fogaknak kellemet-
lenségeit és számtalan betegségét
megszünteti a KUDAR-féle

antiseptikus és aromikus fog- és szájviz.

A kéznek finomságát, bársonyszerűségét rövid idő múlva elér-
hetjük, ha az **Ideál-kézfinomítót** használjuk!

Az arcon levő pattanásokat, foltokat eltávolíthatjuk, ha ok-
szerű kezelés mellett az **Ideál-arckenőcsőt** használjuk!

Végül az arcnak üdőségét, szépségét, fiatalságát csak úgy
érhetjük el, ha

**Ideál-krémet, Ideál-tejet, Ideál-tejkrémet,
Ideál-poudert, Ideál-szappant**

használunk. — Mindezen kitéző készítmények törvényes véd-
jeggyel vannak **KUDAR LAJOS** újvárosi gyógyszerár-
ellátva — és rában szerezhetők be.

Telefon-szám: 68.

Telefon-szám: 68.

Van szerencsénk a jégvásárló tisztelt kö-
zönséget értesíteni, hogy

a jéggyártás kezdetét vette

és a jég árát f. évi április hóra követke-
zően szabtuk meg: Üzleti célokra 12 és
fél kilón felüli vásárlásoknál a malomban
átvéve kilónként 3 fillér. Magánhasználatra,
a házhoz szállítva kisebb mennyiségben,
kilónként 5 fillér.

Zeitler gőzmalom r. t.

Makulatur-

papir kapható kisebb
és nagyobb mennyi-
ségben kiadó hiva-
talunkban.

Egy ügyes, jóra való flut
tanulónak
felvesz e lap kiadóhivatala.

POOR ENDRE

gyógyezőszerárban kapható Makón

VILMA-CRÉM

gyorsan és biztosan ható ár-
talmentes szer, szepítő, májfolt,
ar- és kézvrósság és min-
dentéle bőrtisztítóalanság ellen

Vilma hajpor, Vilma szap-
pan és hajfjítő szer.

Ára: Vilma krém 1 korona.
Vilma hajpor 1 korona, Vilma
szappan 70 fill. Hajfjítő 1 ko-
rona. Hárszerárban több kiállításra ér-
kezik máskor is.

Hereföld

a gacsibai tanyámon kaszálásra
kiadó. Rózsa krumpli 13 korona.
Szép hófehér nagyfejű fokhagyma
120 kor. per 100 kgr. kapható.

MANDL ZSIGMOND.

Több száz

fénykép van már eddig is kiadóhivatalunkban, „Hőseink nagy fénykép albumá“-ba való elhelyezés
céljából, de ezideig azonban még nem vagyunk abban a helyzetben, hogy ezen művet kiadhassuk,
mert a harcterről igen sok

katoná

azzal a kéréssel fordult hozzánk, hogy várjunk még az album kiadásával, míg ők is abban a helyzet-
ben lesznek, hogy a fényképeiket beadhassák közlés végett. Örömmel teszünk eleget vitéz katonáink
ezen kérelmének annyival is inkább, mivel ezzel nagy örömet szerzünk nekik, másrészt pedig „Hőseink
nagy arekép albuma“ annál diszesebb lesz, minél több hős fényképe díszíti azt. A legutóbbi napokban
már több katonatiszt fényképe is

érkezett

hozzánk közlés végett. Ismételten felhívjuk azonban katonáink itthonmaradt hozzátartozóit is, hogy
a kinek fénykép van birtokában, azt minél előbb hozza be lapunk kiadóhivatalába, hogy „Hőseink nagy
arekép albumá“-ban megörökíthessük. — Bővebb felvilágosítással a kiadóhivatal készséggel szolgál.

Nyomatott Dr. Kiss Pálnak a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett gyorsajtóján, Makón.